

Finančná gramotnosť

Národný štandard finančnej
gramotnosti v podmienkach ZŠ,
Trieda SNP 20, Banská Bystrica

Šk. rok: 2018/2019

Dátum účinnosti od:	1. septembra 2018		Výtlačok č.: 1	Vydanie: 2
	Funkcia	Meno	Dátum	Podpis
Vypracoval:	štat. zástupca školy	Mgr. Danko Bugáňová		
Schválil:	riaditeľ školy	PaedDr. Jarmila Buková		
Prerokované a odsúhlasené Pedagogickou radou				
Prerokované a odsúhlasené Radou školy				

Úvod

Východiskovým dokumentom pre zapracovanie finančnej gramotnosti do školského vzdelávacieho programu a do vyučovania je **Národný štandard finančnej gramotnosti** verzia 1.2, platný od 1.9.2017 (NŠFG), na ktorého podklade vznikla **Metodika pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do ŠkVP základných škôl a stredných škôl. Schválená MŠVVaŠ SR dňa 10. júla 2018 s účinnosťou od 1. septembra 2018.** Tento metodický materiál slúži od 1. septembra 2014 na zorientovanie sa v nastolenej téme – zaradiť FG do vzdelávacieho procesu na ZŠ. NŠFG popisuje minimálne požiadavky na finančné, ekonomické a právne vzdelávanie žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti sa postupne zameriavajú od najnižšej úrovne. Dôraz sa kladie na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí.

Vo finančnom vzdelávaní je dôležité disponovať odbornými vedomosťami a nemenej dôležitá je tiež finančná terminológia, ktorá je kompaktnou súčasťou danej Metodiky.

Základné ekonomické pojmy je nutné vysvetľovať s prihliadnutím na jednotlivé vekové kategórie. Osvojenie odborných pojmov však nemožno pokladať za cieľ finančného vzdelávania. Ten spočíva v získavaní kompetencií nevyhnutných pre prípravu finančného a existenčného zabezpečenia seba a svojej rodiny a pre budúcu aktívnu účasť na trhu finančných produktov a služieb. Odborné pojmy sú len jedným z prostriedkov pre naplnenie týchto cieľov.

Očakávania opisujú, akým spôsobom by mali byť žiaci schopní aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach. Očakávania predpokladajú napredovanie v získavaní poznatkov, zručností a skúseností potrebných pri riešení rôznych životných situácií človeka a rodiny.

Finančná gramotnosť

Je „schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.“ (NŠFG)

Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, zamestnanie, kultúra či miesto bydliska. Je to označenie pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

PISA definuje finančnú gramotnosť ako znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti za účelom vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.

Problematika výchovy a vzdelávania na podporu rozvoja finančnej gramotnosti je v rozsahu uvedenom v NŠFG povinnou súčasťou základného a stredného vzdelávania. Je do neho začlenená plošne. To znamená, že každý absolvent daného stupňa vzdelávania musí byť s ňou v určenom rozsahu oboznámený.

Súčasná spoločnosť je označovaná ako informačná. Je teda potrebné žiakov pripravovať na rozpoznávanie potrebného od zbytočného, odlíšenie pravdivého od nepravdivého i efektívne využívanie informácií. Oprieť sa možno o čitateľské stratégie a o kritické myslenie, ktoré žiaka povedú k zodpovednému rozhodovaniu. Preto je nutné naučiť žiakov identifikovať dôležité informácie tak, že bude:

- využívať autentické materiály – reklamné letáky, inzeráty, komerčné ponuky,
- precvičovať so žiakmi čítanie s porozumením, uplatňovať rôzne metódy podporujúce čítanie s porozumením,
- spolu so žiakmi vyhľadávať varovné signály klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť zmluvy).

Napriek tomu, že sú financie ústredným pojmom finančného vzdelávania, finančnú gramotnosť nie je možné zjednodušiť na reč čísel. Úlohou finančného vzdelávania nie je len rozvoj orientácie v problematike financií, ale aj to, aby si žiak precvičil, ako vybrať najlepšie riešenie za daných podmienok. Okrem ekonomických kritérií je potrebné zvažovať i okolnosti rodinné, spoločenské, právne, etické, ale aj ekologické.

Finančné vzdelávanie by malo byť jednoznačne oddelené a odlíšené od komerčného finančného poradenstva. Preto by mali byť vždy predstavené viaceré ponuky, ktoré môžu byť medzi sebou porovnávané. Výučba je potom prednostne zameraná na získavanie zručností a rozvíjanie stratégií pre život. Pri výučbe je dôležité:

- ukazovať rozmanitosť ponuky produktov, služieb a inštitúcií – do vyhľadávania rozmanitých finančných produktov a služieb môžu byť zapojení samotní žiaci,

- venovať sa so žiakmi porovnávaníu podobných produktov a služieb, z ktorých žiaci vyberajú tie najvýhodnejšie pre danú situáciu,
- sledovať so žiakmi vývoj niektorých produktov alebo služieb v čase,
- rozvíjať stratégiu smerujúcu k informovanému rozhodovaniu podľa zásady „produkty, služby a inštitúcie sa menia, zručnosti ostávajú“ (napr. žiaci majú za úlohu vybrať najvýhodnejší úver pre modelovú rodinu s istými parametrami)

Jednou z hlavných tém finančnej gramotnosti je hospodárenie domácnosti. Finančné vzdelávanie je vhodné priblížiť prostredníctvom inscenačných metód. Týmto prístupom je možné rozptýliť obavy rodičov spojené s využívaním citlivých údajov a zvýšiť ochotu spolupracovať a podporiť svoje deti na ceste za finančnou gramotnosťou.

Ciele:

- poznať fungovanie jednotlivca a rodín v ekonomickej oblasti,
- pochopiť otázky bohatstva a chudoby,
- poznať hodnotu peňazí,
- poznať modely zabezpečenia jednotlivca a rodín peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- poznať osobné a rodinné modely zabezpečenia životných potrieb.

Absolvent základnej školy by mal byť schopný:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia vlastných financií,
- naučiť sa rozoznávať riziká v riadení vlastných financií,
- stanoviť si finančné ciele a napláňovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získavania vlastného príjmu a schopnosť šoriť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny,
- vedieť a byť schopný hodnotiť úspešnosť vlastnej sebarealizácie,
- inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- poznať príklady úspešných jednotlivcov v svojej plánovanej profesijnej ceste,
- poznať podmienky vylučujúce neúspešnosť jednotlivca a rodiny,
- porozumieť základným pojmom v oblasti finančníctva a sveta peňazí,
- orientovať sa v oblasti finančných inštitúcií (NBS, komerčné banky, poisťovne a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať.

Metódy a formy práce

Vyučovanie finančnej gramotnosti má svoje špecifiká a odlišnosti. Práve preto tu môžeme uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania cez naše pedagogické skúsenosti a umenie improvizácie, prostredníctvom ktorých bude

väčšia radosť z učenia, jednoduchšie zapamätávanie si, zvýšená interaktivita na hodinách a praktické precvičenie preberaného učiva. Nemožno vypustiť základné prvky výstavby vyučovacej jednotky, ako sú:

- **Názornosť** – poskytované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov. To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém a podobne.
- **Jednoduchosť** – jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, resp. skúsenosti žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu.
- **Aktivita žiakov** – žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a podobne.
- **Tempo hodiny** – hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí pre celú triedu i pre jednotlivcov.
- **Zmysluplnosť** – žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá.
- **Využitelnosť** – využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.
- **Dôležitosť** – nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznávať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť.

Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote; našou snahou bude pripravovať také aktivity, ktoré umožnia relatívne autentické zážitky cez finančne simulované situácie, ktoré povedú k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania. Pomocou bude:

Heuristická metóda – metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia.

Situačné metódy – majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti. Žiaci potom používajú získané vedomosti a zručnosti, pracujú s informačnými zdrojmi, ale zohľadňujú aj svoje skúsenosti, názory a postoje. Spoločne diskutujú o možných riešeniach, hľadajú ich výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je za daných podmienok najlepšie. Dôležitá je podpora žiackeho objavovania a samostatného riešenia problémových situácií, ale taktiež:

- dávať žiakom kreatívne problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú, napr. porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre žiakov, vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber odôvodniť,
- nepredkladať žiakom k osvojeniu hotové riešenia, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií, napr. žiakom predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia,
- viesť žiakov k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním.

Postaviť finančné vzdelávanie na zručnostiach potrebných pre praktický život nasledovne:

- zamerať sa na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta,
- pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu žiakov,
- presunúť vyučovanie do reálneho prostredia (aj virtuálne), napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.

Prekonať izolovanosť vyučovacích predmetov nasledovným spôsobom:

- Predkladať žiakom také problémy, ktoré vyžadujú uplatnenie vedomostí, zručností a schopností z viacerých predmetov. V reálnom živote sa tiež veci nedejú izolovane, napr. nakupovanie nie je len o matematike, ale premietajú sa doň aj psychologické, sociálne a právne aspekty,
- Pokúsiť sa v rámci nejakej aktivity alebo projektu integrovať vzdelávací obsah niekoľkých predmetov.

Vyučovať finančnú gramotnosť prostredníctvom IKT nasledovne:

- Využívať vo výučbe počítače, mobilné telefóny, interaktívne tabule, tablety,
- Neobmedzovať sa na individuálnu prácu, IKT je možné efektívne využívať i pri skupinovej práci.

Viesť žiakov k využívaniu online finančných kalkulačiek s cieľom:

- zoznámiť žiakov s možnosťami i rizikami on-line finančných kalkulačiek,
- riešiť úlohy, pri ktorých musia využiť online finančné kalkulačky (napr. prepočet kurzu pri výmene peňazí, výpočet výšky čistej mzdy, výpočet výšky splátky pri úvere),
- skúsiť si porovnávať spracovanie úlohy a jej výsledky pomocou tradičných výpočtov a prostredníctvom online finančných kalkulačiek.

Spolupráca pri dosahovaní spoločných cieľov je jednou z charakteristík **kooperatívneho učenia sa**. Jedným prínosom je aktivizácia žiakov, rozvíjanie komunikácie, vzájomné obohacovanie sa a posilňovanie sociálneho rozvoja žiakov. Výučbe nedominuje interakcia medzi učiteľom a žiakom, výrazne je posilnená vzájomná interakcia medzi žiakmi, pretože počas práce sú členovia skupiny jeden od druhého závislí. Učia sa tým prekonávať súťaživosť v prospech spolupráce a tolerance. Žiaci si môžu odovzdávať skúsenosti, môžu sa od seba navzájom učiť a môžu tak prirodzene formovať svoje názory a postoje v skupine vrstovníkov. Práca v skupine umožňuje každému, aby sa zapojil podľa svojich možností a schopností, dáva možnosť vyniknúť a uplatniť vedomosti či prednosti, ktoré ostatní nemajú. Žiaci sa delia o svoje reálne či fiktívne skúsenosti zo svojich rodín, aplikujú rôzne stratégie, no tiež si uvedomujú, že existujú rozdiely v prístupe k financiám i rozdiely vo finančných situáciách rodín. Finančná gramotnosť prostredníctvom vzdelávacieho obsahu prepája konkrétne učebné predmety s činnosťou žiakov realizovanou v škole i mimo nej. Využívajú pri tom dostupné zdroje, pri ktorých sa učia rozlišovať ich vierohodnosť. Možno využívať knižnicu, internetové zdroje,

odbornú literatúru, noviny, časopisy a pod. Vo vyšších ročníkoch môže byť spestrením i obohatením projektové spracovanie nastolených tém.

Organizačná štruktúra projektového vyučovania:

- úvodná motivácia, pri ktorej sú stanovené základné otázky, vymedzené ciele a úlohy projektu, dohodnuté pravidlá a pod.,
- práca v skupinách, kde dochádza k vyhľadávaniu informácií,
- prezentácia projektu – v tejto časti sú prezentované závery, porovnávané výsledky projektov a hľadané súvislosti,
- hodnotenie projektu, jeho jednotlivých častí a sebareflexia v rámci projektu.

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí sú jednou z možností, ako žiakov vtiahnuť do finančnej problematiky. Je možné tak rozvíjať finančné stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi. Aj z tohto dôvodu majú tieto metódy vo finančnom vzdelávaní široké uplatnenie. Umožňujú hlbšie porozumenie vzdelávaciemu obsahu, ale sú vhodné najmä pre rozvoj sociálnych zručností, keď sa žiaci učia rozhodovať. Žiaci sa správajú tak, ako to vyžaduje ich rola, vciťujú sa do situácie. Hrať rolu v prevažnej miere dospelých je pre žiakov motivujúce a zábavné. Tým, že žiaci predstierajú inú osobu, môžu problém preskúmať z iného uhla pohľadu. Inscenačné metódy sú vhodné aj pre nácvik asertívnej komunikácie. Pokročilú úroveň simulácie predstavujú fiktívne firmy, ktoré spolu obchodujú podľa bežných pravidiel, ale používajú fiktívne peniaze.

Pre viaceré témy finančnej gramotnosti sú veľmi vhodné **diskusie a diskusné hry**. Žiaci môžu byť rozdelení i na skupiny obhajujúce určitý názor či postoj, alebo môže ísť o diskusiu žiakov a učiteľa. Žiaci by sa mali na diskusiu vopred pripraviť, nájsť si argumenty a podklady pre svoje tvrdenia. Diskusné hry precvičujú schopnosť komunikácie, vyjednávania a dosahovania súhlasu, formulácie názoru a pocitu, načúvania, vciťovania sa. Slúžia aj k ujasňovaniu a formovaniu hodnôt a postojov, zamysleniu sa nad novými problémami. Na dosiahnutie týchto cieľov však nestačí predložiť zaujímavú tému a nechať skupinu, aby ju neorganizovane riešila. Je potrebné stanoviť pravidlá diskusie a kontrolovať ich dodržiavanie.

Prínosom môžu byť nasledovné metódy:

Brainstorming

Myšlienková (mentálna) mapa

Icebreaker (prelomenie ľadov) sa zaraďuje na začiatok hodiny, pred úvodný informačný blok. Poskytuje priestor na bližšie vzájomné zoznámenie. Slúži k prelomeniu ľadov, k prekonaniu začiatočných formálnych bariér, k odpútaniu účastníkov od problémov každodenného života, na naladenie sa na program a na navodenie neformálnej priateľskej atmosféry.

Vhodný je tiež vtip alebo krátky príbeh.

Doplňovačky, osemsmerovky

Didaktické hry predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť finančné vzdelávanie. Medzi didaktické hry môžeme zaradiť aj klasické skupinové hry alebo strategické hry (stolové), prípadne počítačové aplikácie. Môžu tak plniť motivačnú i upevňovaciu funkciu. Prostredníctvom didaktických

hier je možné so žiakmi riešiť aj zložité učebné problémy. Žiak tak môže:

- zbierať skúsenosti s hraním didaktických hier,
- vyskúšať didaktické hry na vyučovaní,
- vyskúšať hru napr. Platí, platí,..., Pravda a lož, Deľba práce, Hra na poisťovňu, Staroveké a stredoveké trhovisko, Hospodárenie v rodine, Trh s jablkami, PixWords,
- využívať rôzne dostupné aplikácie s finančnou tematikou.

Materiál pre doplnenie obsahu finančnej gramotnosti pre 1. – 9. ročník ZŠ je prístupný na web stránke školy www.zssnpbb.edupage.org. v časti: Užitočné linky – Digitálny vzdelávací obsah – Finančná gramotnosť.

Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Témy, celkové a čiastkové kompetencie opisujú vybrané poznatky, zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Celkovo sú témy zoradené do šiestich vybraných kategórií finančnej gramotnosti:

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov
2. Plánovanie, príjem a práca
3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov
4. Úver a dlh
5. Sporenie a investovanie
6. Riadenie rizika a poistenie

Témy a kompetencie FG

NŠFG je usporiadaný do šiestich tém (pozri vyššie). Poradie tém nie je určené, určuje ho škola v rámci implementácie do svojho školského vzdelávacieho programu. Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Tieto čiastkové kompetencie sú popísané na úrovniach, pričom na týchto úrovniach sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať.

Prvá úroveň je určená pre žiakov prvého stupňa základnej školy.

Druhá úroveň predstavuje požiadavky na žiakov druhého stupňa základnej školy, prvého až štvrtého ročníka gymnázia s osemročným štúdiom, prvého ročníka bilingválneho gymnázia aj nižšieho stredného odborného vzdelania a stredného odborného vzdelania.

Tretia úroveň je určená žiakom študijných odborov, ktorí dosiahnu úplné stredné všeobecné vzdelanie (gymnázium) alebo úplne stredné odborné vzdelanie (stredná odborná škola).

1. FINANČNÁ ZODPOVEDNOSŤ SPOTREBITEĽOV

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov

v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Úroveň 2:

Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov.

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktov (finančná inštitúcia, klient)

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné). Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Úroveň 2:

Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu. Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík.

Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ----

Úroveň 2:

Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR.

Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

Úroveň 2:

Identifikovať korupčné správanie.

Identifikovať podvodné správanie.

Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

2. PLÁNOVANIE, PRÍJEM A PRÁCA

Celková kompetencia

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.

Úroveň 2:

Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá). Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

Úroveň 2:

Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory). Zostaviť rozpočet domácnosti.

Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby. Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi. Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

3. ROZHODOVANIE A HOSPODÁRENIE SPOTREBITEĽOV

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze.

Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Úroveň 2:

Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).

Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Úroveň 2:

Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority.

Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky. Opísať základné typy bankových produktov.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe.

Úroveň 2:

Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov. Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Úroveň 1:

Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

Úroveň 2:

Opísať moderné spôsoby platenia.

Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné). Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene.

Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).

4. ÚVER A DLH

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru, služby alebo požičania si predmetu.

Úroveň 2:

Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty.

Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie.

Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty, dôvody a riziká nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Úroveň 2:

Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov. Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením), resp. ako ich zvládnuť

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Úroveň 2:

Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

5. SPORENIE A INVESTOVANIE

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, ako a prečo môže človek sporiť.

Úroveň 2:

Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.

Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom. Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).

Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

6. RIADENIE RIZIKA A POISTENIE

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.

Úroveň 2:

Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík, resp. ako sa im dá vyhnúť úplne. Vysvetliť podstatu a význam poistenia.

Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Úroveň 2:

Vysvetliť základný účel verejného poistenia.

Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1: ---

Úroveň 2:

Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel.

Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Spôsob implementácie

Metodika implementácie kmeňového obsahu NŠFG musí obsahovať prvky výchovy a vzdelávania podľa moderných európskych trendov s možnosťou využitia digitálneho edukačného obsahu. Pri sprostredkovaní informácií k vyššie uvedeným témam, ktoré sú rozpracované do celkových a čiastkových kompetencií, je potrebné zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvedy a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca, domácností a podnikov v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a domácností peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb,
- ku vzdelávaniu angažovaných a zodpovedných občanov,
- k zvýšeniu tvorivosti a inovácií v existujúcich organizáciách,
- k rozvoju vedomostí a ambícií založiť podniky a nové pracovné miesta,
- k vytvoreniu udržateľného rastu a kultúrneho, sociálneho a ekonomického rozvoja,
- k poskytnutiu príležitostí a nástrojov pre jednotlivcov utvárať svoj vlastný život.

Zpracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do ŠkVP – ISCED 1

Finančné vzdelávanie je možné realizovať od začiatku povinnej školskej dochádzky na primeranej úrovni, teda už od prvého ročníka základnej školy. Väčší zmysel však nadobúda od tretieho ročníka základnej školy.

Implementácia v podmienkach našej školy:

V podmienkach našej školy zaradíme FG medzi doposiaľ integrované priezračné témy a po analýze jednotlivých predmetov vyučujúcimi sme rozpracovali vlastnú metodológiu pre úspešnú integráciu. Jednotlivé témy FG budú v našom vzdelávacom systéme realizované v rámci nosných tém všeobecno-vzdelávacích predmetov, ktoré sú obsahovo viazané k danej problematike. Každý vyučujúci predstavil vlastnú realizáciu pre tento školský rok.

1. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Tlačené a písané písmená

Úroveň 1: Osobné želania podľa dôležitosti

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Téma: Rozprávanie podľa obrázkovej osnovy (február)

Úroveň 1: Hospodárne správanie v rodine

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Tlačené a písané písmená (február)

Úroveň 1: Pomenovávanie osobných, rodinných, spoločenských potrieb

Matematika

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie (január)

Úroveň 1: Úlohy zamerané na počítanie v eurách

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Téma: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v číselnom obore do 20 (jún)

Úroveň 1: Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Prvouka

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Téma 1: Človek

Téma 2: Človek a spoločnosť

Anglický jazyk

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Téma 1: Doprava a cestovanie

Téma 2: Rodina a spoločnosť

Náboženská výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Téma: Premena kamenného srdca – Legenda o sv. Mikulášovi

Úroveň 1: Opísať príklady bohatstva a chudoby.

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Moje dedičstvo

Téma: Čo dokážem

Téma: Moja rodina

Úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Úroveň 1: Opísať, ktoré charitatívne organizácie vo svojom okolí pozná.

4. Úver a dlh

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením), resp. ako ich zvládnuť

Téma: Premena kamenného srdca – Legenda o sv. Mikulášovi

Úroveň 1: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

2. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Téma: Ľudová rozprávka

Úroveň 1: O troch grošoch (október)

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Opakovanie – hláska, slovo, slabika (marec)

Úroveň 1: Rozklad slov týkajúcich sa obchodu, peňazí na slabiky a hlásky

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Opakovanie – vety (máj)

Úroveň 1: Tvorba viet s tematikou financií

Matematika

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Téma: Opakovanie a utvrdzovanie učiva 1. ročníka (september)

Úroveň 1: Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Sčítanie a odčítanie v obore do 20 s prechodom cez základ 10

Úroveň 1: Uplatniť zodpovedné a veku primerané rozhodovanie

Prvouka

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma 1: Človek a spoločnosť

Téma 2: Človek a príroda

Anglický jazyk

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma1: Dom a bývanie

Téma 2: Voľný čas a záľuby

Náboženská výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Téma: Boháč a Lazár

Téma: Podobenstvo o mánotratnom synovi

Úroveň 1: Opísať príklady bohatstva a chudoby.

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Žijem v rodine

Téma: Príbeh o jednej rodine – Ezau a Jakub

Téma: Podobenstvo o mánotratnom synovi

Úroveň 1: Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Boháč a Lazár

Téma: Podobenstvo o mánotratnom synovi

Úroveň 1: Opísať, ktoré charitatívne organizácie vo svojom okolí pozná.

3. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Reklama, Diskusia – názor, Vyjadrenie vlastnej túžby, Inzerát, Porekadlo, Príslovie,

6. Riadenie rizika a poistenie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Téma: Ľudové rozprávky

Anglický jazyk

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Téma: Školské veci, Oblečenie

Úroveň 1: hospodárnosť, osobné potreby, starostlivosť o osobné veci

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Téma: Jedlo a pitie

Úroveň 1: plánovanie a hospodárenie

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Bývanie

Úroveň 1: etické súvislosti problematiky bohatstva a chudoby

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Téma: Povolania

Úroveň 1: Životné hodnoty, ľudská práca

Matematika

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Téma 1: Vytváranie prirodzených čísel v číselnom obore do 10 000

Téma 2: Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán, zoradiť osobné potreby podľa ich dôležitosti

Téma: Násobenie a delenie v obore násobilky

Prírodoveda

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma: Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Téma: Objavujeme ľudské telo, zdravé stravovanie

Vlastiveda

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Téma: Naša obec

Informatika

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Reprezentácia a nástroje

Náboženská výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Téma 1: Uzdravenie chorého s vyschnutou rukou

Téma 2: Uzdravenie ochrnutého

Téma 3: Daj pozor, aby si to nerozbil!

Téma 4: Poznať, konať, vidieť to, čo je v živote dôležité

Úroveň 1: Posúdiť spôsoby, akými rodičia zabezpečujú životné potreby celej rodiny.

Vymenovať svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Výtvarná výchova

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Reliéf (mince), plagát

4. ročník

Slovenský jazyk a literatúra

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma: Diskusia, Názor

Anglický jazyk

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma: Školské veci, Oblečenie, Hračky

Úroveň 1: hospodárnosť, osobné potreby, starostlivosť o osobné veci

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Voľný čas a záľuby

Úroveň 1: životné potreby jednotlivca

Téma: Jedlo a pitie

Úroveň 1: priority života

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Téma: Kupujeme darčeky

Úroveň 1: plánovanie a hospodárenie, zručnosti pri rozhodovaní o nákupe

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Téma: Povolania

Úroveň 1: úloha a postavenie v spoločnosti, hodnota ľudskej práce

Matematika

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Téma 1: Násobenie a delenie v obore prirodzených čísel

Téma 2: Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10000

Téma 3: Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Prírodoveda

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Téma 1: Zdroje elektrickej energie

Téma 2: Význam elektrickej energie pre človeka

Téma 3: Človek ako súčasť prírody – Prečo je dôležité, čo jeme?

Vlastiveda

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Téma: Slovensko

Pracovné vyučovanie

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Téma 1: Papier a kartón

Téma 2: Elektrický obvod

Téma 3: Zdroje elektrickej energie

Náboženská výchova

2. Plánovanie, príjem a práca

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Téma 1: Najväčšie obmedzenie človeka

Téma 2: Bože, kde si? (Jób)

Úroveň 1: Opísať, čo je povolanie a zamestnanie.

Výtvarná výchova

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma 1: Podnety rôznych oblastí poznávania sveta

Téma 2: Prípravné práce na obchodnú hru – výroba rekvizít, bankoviek, tovaru

Téma 3: Obchodnícka hra- obchodovanie v skupinách

Informatická výchova

5. Sporenie a investovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Téma 1: Informácie okolo nás (prezentovanie výsledkov vlastnej práce)

Téma 2: Komunikácia prostredníctvom IKT (ochrana osobných údajov, vyhľadávanie informácií)

Zpracovanie a aplikácia tém finančnej gramotnosti do ŠkVP - ISCED 2

5. ročník	
Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	- Písmená malé/ veľké, tlačené/ písané – vyhľadávanie varovných signálov klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť textu) - Melódia viet – zdôraznenie propagovaného produktu melódiou vety - Prízvuk – kladenie slovného prízvuku/dôrazu na propagovaný produkt - Číslovky – sporenie, účty, platby - Slovná zásoba – sporivosť v ustálených slovných spojeniach - Komunikácia, organizovaná/neorganizovaná výmena názorov – slušná obhajoba vlastného názoru (reklamácia tovaru/služieb) - SMS – telefonické ponuky služieb - Inzerát – obhájenie názoru a vyhodnotenie informácií v súvislosti s ekonomickým faktorom - Reklama – ponuky finančných produktov a služieb – význam, prínos - Knižnica, spisovateľ/čitateľ, bábkové divadlo – zhodnotenie použitia financií na kúpu knihy, časopisu, návštevu divadla - Povesti – sporivosť a skromnosť slovenského ľudu, majetkové rozdiely
Anglický jazyk	- Číslovky od 0 do 100 - Matematické operácie – sčítanie, odčítavanie, násobenie, delenie, rovná sa - Byt na prenájom – prenájom ako ekonomický pojem - Na nákupe – zabezpečenie chodu domácnosti, práca s financiami
Matematika	- Jednoduché slovné úlohy – tvorba úloh z praxe podporujúcich finančnú gramotnosť (zabezpečenie chodu domácnosti – domácnosť ako základná ekonomická jednotka) - Počtové výkony s prirodzenými číslami – rodinný rozpočet a jeho tvorba, tvorba rezervy - Počítame v eurách a centoch – riešenie slovných úloh spojených s obchodovaním, porovnávaním cien tovaru, výdajmi v domácnosti (cena, jednotková cena, spôsoby platenia, hotovostný a bezhotovostný platobný styk), porovnanie cien rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch - Uplatnenie zodpovedného rozhodovania pri nákupe (primerane svojmu veku)

	- Násobenie a delenie prirodzených čísel – tvorba rozpočtu na jeden a viac dní, nákup väčšieho počtu tej istej komodity, tvorba a delenie odmeny na rovnaké časti, porovnanie príjmu na rôznych pracovných pozíciách (porovnávanie podielom) - Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión – úver, splátka, kúpa nehnuteľnosti
Informatika	- Informácie okolo nás - Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti - Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne
Biológia	- Význam drevín pre život organizmov – uviesť rôzne možnosti použitia dreva ako suroviny - Voda a jej okolie – šetriť vodu, využívanie alternatívnych zdrojov energie (vodné elektrárne) - Obilniny – olejiny a okopaniny – uviesť význam, spôsob pestovania a náklady spojené s pestovaním
Geografia	- Ohnivé miesta na Zemi, zemetrasenie, činnosť vody a vetra – poistenia majetku, úrazové a životné poistenie - Najkrajšie miesta na Zemi, ktoré vytvoril človek – financovanie opráv pamiatok UNESCO
Dejepis	- Čo potrebujeme vedieť pri prechádzke časom – vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb - Kto ochraňuje historické pamiatky – osobný rozpočet (návšteva múzeí a pod.) - Kde sme bývali v minulosti a kde bývame dnes – význam trvalých životných hodnôt, vplyv peňazí na ich uchovávanie - Ako si človek vytváral rodinu – zabezpečovanie životných potrieb jednotlivca a rodiny, vzťah práce a osobného príjmu - Práca – trest alebo radosť – vzťah ľudská práca-peniaze, etická súvislosť medzi bohatstvom a chudobou - Detská práca – zneužívanie detskej práce pre finančný prospech jednotlivcov aj celej spoločnosti - Prvé knihy – osobný rozpočet (kúpa kníh a pod.) - Média – vplyv médií na rozhodovacie procesy v osobných financiách jednotlivcov, dôraz na spoľahlivosť informácií - Keď zlyhá komunikácia – jeden z dôvodov vzniku vojen – konflikty vo finančnej sfére a v oblasti hospodárenia
Náboženská výchova	- Modlitba svätých – Svätý František z Assisi - Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny - Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby - Rút tá, ktorá horela pre iných - Som chlapec a dievča, slúžim rodine - Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny - Stanoviť, či je prispievanie formou darčovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom - Vysvetliť, ako sa vyhnúť problémom pri požičiavaní si peňazí alebo predmetov vo vzťahu k ich hodnote.
Výtvarná výchova	- Dovolenka – rozpočet - Technika pomáha človeku – hodnoty - Rodinná oslava – rozpočet, vzťahy, hodnoty

	- Tradície – darček – rozpočet, hodnoty - Návšteva galérie – vstupné - Ekologický dom – šetrenie životného prostredia
Hudobná výchova	- Prostredníctvom hudby poznávame kultúru iných národov – platidlo v daných krajinách
Telesná a športová výchova	- Tréningy – futbal, biatlon, atletika – rozpočet, dotácia - Súťaže – rozpočet

6. ročník

Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	- Slovníky a ich typy – vyhľadávanie termínov (financie, daň, úver, platba atď.) - Práca s textom – zvažovanie potrieb/finančných možností rodiny (náklady na stravu, kúpu zvieratka, cestovanie, poznávacie zájazdy), finančné náklady na koníčky, športové aktivity, knihy, vzdelávanie, kultúru, porušenie pravidiel a finančný postih, uvedomenie si hodnoty vlastného i cudzieho majetku a financií - Oznam – asertívna a efektívna obhajoba vlastného názoru (finančnej požiadavky) - Argument a protiargument – obhajoba vlastného názoru (finančná požiadavka/reklamácia) - Dynamický opis – finančné zhodnotenie surovín - Ľudová slovesnosť – sporivosť a skromnosť ľudu, majetkové rozdiely - Balada – majetkové rozdiely kedysi a dnes, dopad ekonomiky na osud človeka - Populárna pieseň – obhajoba vlastného názoru použitím financií (kúpa CD, návšteva koncertu)
Anglický jazyk	- Prírodné vedy a matematika – meranie času - Naš školský výlet – plán výletu, rozpočet, kúpa lístkov - Naše prázdniny – finančné zabezpečenie výletov, vreckové - Jedálny lístok – zostavenie a finančné zabezpečenie surovín na prípravu jedla
Matematika	- Desatinné čísla a počtové výkony s desatinnými číslami - Počítanie s desatinnými číslami – plán nákupu, cenotvorba, viacnásobný nákup tej istej komodity - Príklady použitia desatinných čísel v bežnom živote – aj ceny tovaru v eurách, porovnávanie cien – model rodinného nákupu - Riešenie slovných úloh – nákup, predaj, zľavy a akcie (sú skutočne vždy výhodné?), pokles a nárast cien, cena práce (rozlíšiť mzdy: platenú za hodinu a za počet vyrobených kusov) - Obdĺžnik a štvorec – Možnosti získania peňazí na nákup pozemku, domu, záhrady či bytu s určitými rozmermi (úver, pôžička, sporenie...), tvar a veľkosť bankoviek - Aritmetický priemer – priemerná spotreba energií v domácnosti, priemerná spotreba auta (PHM)
Informatika	- Princípy fungovania IKT - Identifikovať zdroje osobných príjmov

	- Orientovať sa v modeloch zabezpečenia jednotlivca a rodiny peniazmi - Opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy - Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia
Technika	- Elektrická energia, výroba, zdroje, využitie – šetrenie el. energiou, narábať hospodárne
Biológia	- Pestované rastliny v záhradách – vedieť popísať svoje vlastné skúsenosti s prácami pri pestovaní a vysvetliť výhody pestovania zeleniny a ovocia v záhradách a sadoch. - Rybárstvo a rybníkárstvo, chovateľsky významné vtáky, chovateľsky významné cicavce – vedieť si vybrať z množstva výrobkov, dbať na čerstvosť, podporiť výrobcov v regióne. - Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne, využívanie alternatívnych zdrojov energie
Geografia	- Obyvateľstvo Afriky a Ázie - Zachovať trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami - Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňazí - Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby - Posúdiť problematiku bohatstva a chudoby (kasty) v ázijských krajinách v súvislosti s hospodárskymi aktivitami človeka - Popísať fungovanie problematiky jednotlivca, rodiny a štátu v ekonomickej oblasti - Afrika – hospodárstvo, školstvo, zdravotníctvo, cestovný ruch - JAR a štáty v rovníkovej Afrike - Posúdiť problematiku bohatstva a chudoby v štátoch Afriky
Dejepis	- Doba medená, bronzová, železná – osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti - Civilizácie starého Orientu – spôsob používania rôznych metód platenia - Grécka kultúra – rozvoj vedy a vzdelania- vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb - Rímska ríša, dôsledky jej rozpadu – vzťah medzi zachovávaním životných hodnôt a uspokojovaním potrieb - Ako sa žilo v stredoveku – vzťah ľudská práca – peniaze, rôzne zdroje príjmov
Občianska náuka	- Moja škola – 6. ročník - Normy a pravidlá , rozpočet, hodnoty - Medziľudské vzťahy - Viacgeneračné nažívanie - Mimoškolská činnosť - Občianstvo - Moja obec - Moja vlasť - Štátne symboly - Vznik a význam EU

	- Euro – naša mena
Náboženská výchova	- Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby - Ježiš učí v podobenstvách - Pravidlá pre život - Zákon lásky - Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny - Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby - Mám hodnotu - Vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny - Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu - Skutky lásky - Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.
Výtvarná výchova	- Suveníry z dovolenky – porovnanie cien - Sen o prázdninách – ceny destinácií - Zlozvyky, závislosti – hodnoty - Dom budúcnosti – ekológia vs. ekonómia - Vianoce vo svete – darčeky – rozpočet - Návšteva galérie – vstupné
Hudobná výchova	- Hudba v minulosti a súčasnosti – porovnanie kultúr
Telesná a športová výchova	- Kondičné cvičenia – kondičný tréning – cena - Tréningy – futbal, biatlon, atletika – rozpočet, dotácia - Súťaže – rozpočet

7. ročník

Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	- Pravopis – ponuky finančných spoločností (analýza textu) - Melódia viet – vyhľadávanie varovných signálov klamlivých ponúk (reklama) - Slangové a nárečové slová – ekonomika a jej vplyv na vznik sociálnych skupín - Skratky v písomnej komunikácii – skratky bankových inštitúcií - Výslovnosť a pravopis slov cudzieho pôvodu – slovo debet a jeho význam - Slová podľa dobového výskytu – šetrenie a staré slová (pudelár, šporovať, atď.) - Práca s textom – zvažovanie vlastných potrieb v súvislosti s financiami rodiny, náklady na zubné ošetrovanie, kvalita života a financie, plytvanie, sporivosť - Číslovky – sporenie, účty, platby, číselná hodnota (čísllovky, čísla) - Rozprávanie – finančný dopad ničenia prírody a havárií na cestách na človeka - Komunikačná situácia – diskusné fórum na ekonomickú tému, reklamácia - Opis pracovnej činnosti – práca ako zdroj zabezpečenia finančných potrieb ľudí - Titulky novín a časopisov – ich súvislosť s objemom predaja a získavaním financií

	- Nástenné noviny – súvislosti s ekonomickým faktorom (tabuľky, čísla) - Umelecká literatúra v próze – ekonomické rozdiely v spoločnosti dakedy a dnes
Anglický jazyk	- Televízne programy – sledovanie reklám a ich hodnovernosť - Voľný čas – ekonomické využitie vreckového - Nový domov – úver, hypotéka - Tvoja budúcnosť – finančné zabezpečenie budúcnosti
Ruský jazyk	- Povolania – kto kde pracuje? – práca ako zdroj zabezpečenia finančných potrieb ľudí - Čím chcem byť, keď budem dospelý? – finančné zabezpečenie budúcnosti - Byt a jeho vybavenie – finančné prostriedky na vybavenie bytu - Tvorba projektu: Bývanie mojich snov – postup pri vytváraní finančného rozpočtu na vybavenie bytu
Nemecký jazyk	- Dom a bývanie – vybavenie bytu - Čísla 1 – 100, 100 – 1000
Matematika	- Zlomok – prepočet rodinného rozpočtu na zlomky, rozdelenie rodinného rozpočtu na výdavky nutné, potrebné, zbytočné, pravidelné, nepravidelné, deľba odmeny, primerané slovné úlohy zo života - Percentá – výpočet výšky zľavy v percentách, v eurách, výpočet pôvodnej ceny, definícia dane a jej druhy, odvody, mzda, tvorba sporenia, úver, úrok, splátka – úlohy z oblasti bankovníctva a finančníctva - Pomer, mierka mapy a plánu – výpočet skutočných rozmerov podľa mierky mapy a plánu (rozpočet rekonštrukcie) - Priama a nepriama úmernosť – nákupy za skutočnú cenu v porovnaní s akciovými (4 + 1 zdarma), kurz jednotlivým mien a ich prepočet - Kocky a kvádre – postup pri stavbe domu, reálne náklady jednotlivých položiek, rozpočet plánovanej rekonštrukcie, spotreba materiálov
Informatika	- Vypracovať osobný finančný plán - Vypracovať systém na udržiavanie a používanie finančných záznamov - Popísať spôsob používania rôznych metód platenia - Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe
Chémia	- Horenie látok so vzdušným kyslíkom - Riadenie rizika a poistenie – Používanie primeraných stratégií riadenia rizík - Charakterizovať úrazové poistenie a vysvetliť jeho účel - Charakterizovať oblasti, kde je človek vystavený možnosti úrazu - Projektová práca (Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a uviesť možnosť úrazového poistenia a poistenia majetku pred požiarom) - Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca. - Človek vo sfére peňazí/Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb. - Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny - Uviesť príklady hospodárneho správania sa v domácnosti - Projektová práca (Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov rôzneho účelu vzhľadom na materiál.)

Fyzika	- Šírenie tepla. Vedenie tepla – vedieť o možnostiach, ako usporiť teplo - Spaľovacie motory – výdavky a úspory
Technika	- Stroje a zariadenia – mechanické, plynové, benzínové, elektrické - Domáce práce a údržba domácnosti – rozpočet na úrovni rodiny
Biológia	- Zásady správnej výživy – vedieť vyhľadať nielen cenovo výhodné potraviny, ale vedieť zvoliť aj nutrične vyvážené - Ochrana stavovcov – poukázať na nutnosť ochrany prírody a nutnosť trestať priestupky pokutami v závislosti od ohrozenia živočíchov - Význam opornej a pohybovej sústavy, poškodenia zraku a sluchu, životný štýl – charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a uviesť možnosť úrazového, životného poistenia a poistenia majetku.
Geografia	- Obyvateľstvo a hospodárstvo Európy - Charakterizovať výhody cestovného poistenia do zahraničia - Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene - Porozumieť prepočtu meny (napr. české koruny na euro a naopak)
Dejepis	- Slovania – potreba zveľaďovania a ochrany svojho majetku - Veľká Morava – spôsob používania rôznych metód platenia - Slováci v Uhorskom kráľovstve – banské mestá – hodnota ľudskej práce - Kremnica, mincovňa, dukát – dôležitosť finančných priorít v súvislosti s mravnými hodnotami - Humanizmus a renesancia, výroba kníh – vzťah medzi zachovávaním životných hodnôt a uspokojovaním potrieb - Gotika, objavné plavby, zlato, dobyvatelia – rôzne pohľady na bohatstvo a chudobu - Dôsledky zámorských objavov – hospodárske zmeny – vplyv ekonomiky na vznik rozličných sociálnych skupín - Habsburská monarchia – osvietenské reformy – poznanie osobných, rodinných, spoločenských potrieb a zhodnotenie základných otázok úspešnosti vo finančnej oblasti
Občianska náuka	- Štát a právo - Migrácia - Multikultúra - Terorizmus - Tolerancia - Dobrovoľníctvo - Charita
Náboženská výchova	- Pochopiť a vážiť si hodnotu ľudskej práce a peňaží ako jedného z prostriedkov jej vyjadrenia - Osvojiť si základné etické súvislosti problematiky bohatstva, chudoby a dedenia chudoby - Prečo dodržiavať Desatoro? - Práva človeka - Otroctvo v minulosti a dnes – časová priamka - Rozhodnutie a sloboda - Rozhodnutie a dôsledky - Hierarchia – rozdelenie služieb - Opísať, čo znamená pojem ľudská práca. Pomenovať základné

	charakteristiky bohatstva a chudoby vo vzťahu k peniazom. Chápať postoj k životu ako zodpovednosť za seba a svojich blízkych. Uvedomiť si postavenie úspešných jednotlivcov a vymenovať príklady. - Vysvetliť vplyv bohatstva a chudoby na životné podmienky rodiny - Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu - Blahoslavenstvá – „Nádej v beznádeji“ - Život podľa blahoslavenstiev - Moja angažovanosť - Byť soľou zeme - Stanoviť, či je prispievanie formou darcovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.
Výtvarná výchova	- Poriadok a chaos – pravidlá - Príprava filmu – rozpočet - Návšteva galérie – vstupné
Hudobná výchova	- Džezové festivaly – festivaly na SVK a v zahraničí – vstupné - Divadlo – cena za kultúru
Telesná a športová výchova	- Tréningy – futbal, biatlon, atletika – rozpočet, dotácia - súťaže – rozpočet

8. ročník

Predmet	Téma
Slovenský jazyk a literatúra	- Spisovný jazyk a nárečia – vplyv financií na vznik sociálnych skupín - Pravopis, melódia, slovo pani, oslovenie – varovné signály klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť, prehnaná melódia, vtieravé oslovenie) - Zvieracie podstatné mená – finančný faktor pri kúpe a opatere zvieratá - Práca s textom – zvažovanie vlastných potrieb v súvislosti s financiami rodiny, financovanie záujmov, kultúry, cestovania, majetok, plytvanie, sporivosť - Číslovky – sporenie, účty, platby, číselná hodnota (čísllovky, čísla) - Frazeologizmy – odraz potreby finančného zabezpečenia človeka v minulosti - Spôsoby obohacovania slovnej zásoby – skratky v bankovníctve, ich význam - Komunikačná situácia – obhajoba názoru v súvislosti s finančnou požiadavkou, bezpečnosť a jej súvislosť s ekonomikou (odškodnenie) - Debata a diskusia – úspora pri zbere surovín, diskusia k finančným otázkam - Reklama – prostriedok trhu/ financií - Úradný/ štruktúrovaný životopis – plánovanie vlastnej ekonomickej budúcnosti - Formulár – bankový účet, tlačivá, presnosť vyplnenia - Ľudová pieseň, poézia, modlitba, próza – ekonomické rozdiely v minulosti a dnes
Anglický jazyk	- Boli úspešní – pohľad na rôzne hodnoty v živote ľudí - Pracovné skúsenosti – brigádnická činnosť, polovičný pracovný úväzok - Oblečenie – reálne náklady na kúpu oblečenia - História – materiály – hodnota materiálov v minulosti a dnes

Ruský jazyk	- Čo robím vo svojom voľnom čase – racionálne využitie vreckového - Číslovky 10 – 100, 1000 – finančné operácie - Jeden deň zo života dídžeja – reálne využitie financií v živote mladého človeka - Potraviny a jedlá – príprava rozpočtu na nákup potravín - V reštaurácii - Obchody - Darčeky – plánovanie nákupov
Nemecký jazyk	- Domáci miláčikovia – domáce zvieratá – finančné zabezpečenie starostlivosti o domáce zvieratá - Spoznávanie okolitých krajín – plánovanie a rozpočet na cestovanie
Matematika	- Racionálne čísla – Výdavky na domácnosť, zdroje príjmov v domácnosti, Príjem = kladné číslo, výdavky = záporné číslo, opačné čísla – čo je pre niekoho výdavok, je pre niekoho príjem, pohyby na účte, účtovné knihy (pojmy v podnikaní), vedieť pripraviť rozpočet na plánovanie pravidelných výdavkov a úspor - Výraz, rovnica – niekoľkokrát viac, niekoľkokrát menej - Kruh, kružnica – veľkosť mincí, spotreba materiálu na výrobu - Hranoly – reálne náklady na stavbu, tvorba rozpočtu
Informatika	- Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov - Vysvetliť účel informácií o úverovej schopnosti a poznať oprávnenia žiadateľa o úver v súvislosti s informáciami o úverovej schopnosti
Chémia	- Alkalické kovy – ako biogénne prvky, potravinové zdroje - Kovy – Človek vo sfére peňazí – Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov rôzneho účelu vzhľadom na materiál. Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene materiálu - Voda – Plánovanie a hospodárenie s peniazmi/Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie domácnosti. Porovnať ceny rôznych balení minerálky alebo iného tovaru a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe
Fyzika	- Slnečné žiarenie, svetlo, teplo – prijímať finančné rozhodnutia, na základe reálnych možností a zhodnotiť dôsledky - Zdroje energie. Nepriaznivé dôsledky zvyšovania energie – zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority
Technika	- Spotreba elektrickej energie – prijímať finančné rozhodnutia, na základe reálnych možností a zhodnotiť dôsledky - Mzda – Prvky osobného rozpočtu - Rozpočet domácnosti – Charakterizovať typy rozpočtov na úrovni rodiny - Úspory, sporenia, úvery – Vysvetliť kedy sporiť, kedy si požičiavať – rozdiel medzi úsporami a pôžičkou
Biológia	- Neživá príroda – uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov, šetriť drevo, vodu, nerastné suroviny, fosílna palivá (znižovanie nákladov) - Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne - Organogénne usadené horniny – vyhľadať a vyhodnotiť informácie o cene napr. ropy, zemný plyn na energie = úspora financií v domácnosti) - Využívanie alternatívnych zdrojov energie

Geografia	- Slovensko (obyvateľstvo, hospodárstvo, sídla) - Opísať spôsob platenia v tuzemskej mene - Porozumieť prepočtu cudzej meny na euro - Podporiť výrobcov v regiónoch Slovenska - Posúdiť problematiku bohatstva a chudoby, vysťahovalectvo, kríza - Slovenská republika – NP a pamiatky UNESCO na Slovensku - Plánovanie a hospodárenie s peniazmi v súvislosti s cestovným ruchom - Problematika financovania pamiatok Slovenska
Dejepis	- Priemyselná revolúcia – pojem mzda (hrubá, čistá), vplyv inflácie na príjem, vzťahu morálka – peniaze - Osvietenstvo – osveta v oblasti finančných záležitostí jednotlivcov a celej spoločnosti - Slováci a revolučný rok 1848, modernizácia a industrializácia – podstata a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi - Matica slovenská – osobné a verejné finančné ciele podľa ich priority - Vysťahovalectvo – zabezpečenie základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny - Prvá svetová vojna, dôsledky rozpadu Rakúsko-Uhorska – príležitosti a nástroje pre jednotlivcov vytvárať svoj vlastný život – kultúrny, sociálny a ekonomický rast - Vznik ČSR – zveľaďovanie a ochrana zvereného majetku
Občianska náuka	- Funkcie štátu - Právne normy - Právny poriadok - Občianske právo – ochrana spotrebiteľa - Rodinné právo - Trestné právo - Ľudské práva - Detské práva - Právo na vzdelanie a hru - Práva menšín
Hudobná výchova	- Nástroje používané v stredovekej kultúre –cena, rozpočet - Skladby svetových a slovenských skladateľov – SOZA
Výtvarná výchova	- architektúra - rozpočet stavby - fotografia - v minulosti a dnes - tradície - rozpočet - dizajn - cena za prácu
Telesná a športová výchova	- Kalanetika – spevnenie svalov, posilňovanie celého tela – posilňovňa cena - Tréningy – futbal, biatlon, atletika –rozpočet, dotácia - Súťaže – rozpočet

9. ročník

Predmet	Téma
---------	------

Slovenský jazyk a literatúra	- Pravopis – správny pravopis dokumentov finančného rázu - Slovná zásoba – odraz ekonomiky v slovnej zásobe: termíny, staré/nové slová vo finančnom sektore, vplyv ekonomiky na vznik sociálnych skupín, skratky v bankovníctve, sporivosť v ustálených slovných spojeniach - Zvukové vlastnosti reči – význam melódie vety ako prostriedku v reklame - Pravopis, hlásky – vyhľadávanie varovných signálov klamlivých ponúk (drobné písmo, neprehľadnosť textu) - Číslovky – čísla/čísllice/čísllovky a ich význam vo finančníctve - Nárečia – ekonomické rozdiely regiónov - Jazykové štýly – využitie administratívneho štýlu vo finančnom sektore, odmietnutie ponuky, reklamácia služieb a tovaru - Výkladový slohový postup – vyhodnotenie údajov z finančných zmlúv - Úvaha – projektovanie vlastnej finančnej stability - Poézia – dôležitosť priorít, financie/mravné hodnoty, ničenie hodnôt - Epika – ekonomika a sociálne vrstvy, zemanstvo, finančné otázky pokroku - Dramatické umenie – ekonomika a sociálne vrstvy v minulosti, investovanie financií do vlastného rozvoja – nákup kníh, DVD, divadlo, kino
Anglický jazyk	- Lístky – nákup lístkov na kultúrne a športové podujatia - Zlodej – zabezpečenie domácnosti proti krádežiam - Zákazník – práva zákazníkov - Generačný problém – hodnoty v živote človeka - Víkend – finančné rozhodnutia na základe reálnych možností a ich dôsledky - Európska únia – vplyv eura na ekonomiku rôznych krajín EÚ
Ruský jazyk	- Nakupovanie - Zostavovanie jedálneho lístka - Odevy a obliekanie - Nákupy na letnú dovolenku pri mori
Nemecký jazyk	- Jedlá a nápoje – racionálne rozhodovanie pri kúpe jedla a nápojov - V stánku rýchleho občerstvenia – základy správnej životosprávy, nákup - Tvorba jedálneho lístka – plánovanie, rozpočet a nákup potravín - Výber televíznych vysielaní – pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa - Vlastný týždenný plán – finančné rozhodnutia na základe reálnych možností a ich dôsledky
Matematika	- Počtové výkony s prirodzenými číslami - Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie - Počtové výkony s desatinnými číslami - Percentá - Telesá – náklady na rekonštrukciu, výrobu predmetov z reálneho života - Grafické znázorňovanie závislostí – závislosť medzi príjmami a výdavkami, závislosť úrok, splátka, činitele, ktoré ovplyvňujú nárast a pokles cien - Pravdepodobnosť - Štatistika – štatistické prieskumy, triedenie, náhodný výber – školské náklady, ich zobrazenie do grafu - Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc
Informatika	- Odhaliť bežné typy spotrebiteľských podvodov, vrátane on-line podvodov - Identifikovať relevantné finančné informácie potrebné na prijatie rozhodnutia - Opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zariadením, resp. ako ich

	zvládnuť - Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov - Vysvetliť, akým spôsobom investovanie buduje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov
Chémia	- Zdroje uhľovodíkov – ropa, zemný plyn, uhlie a ich vplyv na životné prostredie – Človek vo sfére peňazí – Uviesť príklady hospodárneho správania sa pri používaní surovín, tovarov rôzneho účelu vzhľadom na materiál. - Kyslíkaté deriváty – alkoholy – Popísať fungovanie problematiky jednotlivca a rodiny v ekonomickej oblasti. – Riadenie rizika a poistenie – Charakterizovať oblasti so zvýšeným rizikom úrazu a poškodenia zdravia. Uviesť možnosť zdravotného a úrazového poistenia a poistenia majetku - Prírodné látky – cukry, tuky, bielkoviny. – Plánovanie a hospodárenie s peniazmi – Porovnať ceny rôznych balení tovaru, ceny v rôznych obchodoch a zodpovedne sa rozhodnúť pri nákupe. - Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí .Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov. Vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o cene materiálu.
Fyzika	- Žiarovka, elektrická práca, elektrický príkon - opísať spôsob rozhodovania pri investovaní finančných prostriedkov
Technika	- Využitie netradičných materiálov v praxi – prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky
Biológia	- Faktory ovplyvňujúce životné prostredie a podmienky života, starostlivosť o životné prostredie – poukázať na rôzne spôsoby ekonomického správania v domácnosti, čo v konečnom dôsledku môže viesť k zlepšeniu životného prostredia. - Škodlivé vplyvy na zdravie človeka – vyhľadať a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov o vplyvoch alkoholu, cigariet a drog na zdravie človeka a vplyv týchto závislostí na osobné aj rodinné financie. - Šetriť drevo, vodu, nerastné suroviny, fosílna palivá (znižovanie nákladov na energiu = úspora financií v domácnosti). - Využívanie alternatívnych zdrojov energie
Geografia	- Austrália a Oceánia - Vysvetliť prepojenie hospodárstva daných oblastí s výskytom suchých oblastí v centrálnej a západnej časti Austrálie a celkový nedostatok vlhky a pitnej vody na území svetadielu - Porovnať životné podmienky obyvateľov Austrálie a Nového Zélandu - Polárne oblasti - Zhodnotiť ekologické riziká hospodárskeho využitia polárnych oblastí - Amerika, Nový svet - Hurikány, tornáda a s tým spojené poistenie majetku a zdravia - Zdôvodniť jedinečnosť, unikátnosť a hospodársky význam Amazonského dažďového pralesa

Dejepis	- Svet zachvátený vojnou – dôsledky vojny na životnú úroveň obyvateľov - Svetová vojna a Slováci – význam filantropie a charitatívnych aktivít v súvislosti s dôsledkami vojny - Ako sa rodil mier – vplyv inflácie na príjem, vzťah morálky a peňazí - Zápas o každodenný chlieb – legálne a nelegálne postupy pri vymáhaní dlhov - Míľniky vedy a techniky – pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa - Mračná nad Československom – hrozba vojny – životné priority a východiská zabezpečenia životných potrieb - Aký bol Slovenský štát – vzťah medzi zachovávaním životných hodnôt a uspokojovaním potrieb - Pod Stalinovým tieňom – porovnanie osobných zručností a záujmov s rôznymi možnosťami - Dve tváre komunistickej totality – funkcia peňazí ako prostriedok na zabezpečenie základných životných potrieb - Na ceste k demokracii – finančné rozhodnutia na základe reálnych možností a ich dôsledky
Občianska náuka	FG sa bude ako nič ťahať takmer na každej vyučovacej hodine - Výroba - Ekonomika a ekonómia - Základné ekonomické otázky - Typy ekonomík - Trhový mechanizmus - Ako sa stať podnikateľom - Spotreba a spotrebiteľ - Peniaze a funkcia peňazí - Banky a sporiteľne - Poisťovne - Produkty a služby bánk - Sporenie - Druhy poistenia - Euro v SR - Osobné financie - Hospodárenie v domácnosti - Štátny rozpočet - Dane a daňová sústava - Ochrana spotrebiteľa - Vplyv reklamy na spotrebiteľov - Práva spotrebiteľa v EU
Výtvarná výchova	- Reklamný plagát – reklama – marketing - Reštaurátorstvo – architektúra - Vianoce a gýč – márnosť, hodnoty - Fašiangová maska – tradície - Veľkonočné zvyky – hodnoty - Architektúra BB – rozpočet

Náboženská výchova	- Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb - Dôstojnosť človeka - Ľudskosť, tolerancia - Ježišov postoj k ľuďom na okraji - Mať alebo byť - Hodnota práce - Ekologická uvedomelosť kresťanov - Kresťanské poslanstvo ľudskosti - Uviesť príklady, ako záujmy, poznatky a schopnosti jednotlivca môžu ovplyvniť výber povolania. - Uviesť príklady, ako vzdelanie alebo praktické zručnosti môžu ovplyvniť príjem počas života. Identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní. Porovnať osobné zručnosti a záujmy s rozličnými kariérnymi možnosťami. - Stanoviť, či je prispievanie formou darčovstva a filantropie v súlade s osobným rozpočtom.
Telesná výchova	- Turnajová hra – propozície, príprava, výhra - Tréningy – futbal, biatlon, atletika – rozpočet, dotácia - súťaže – rozpočet - doping – finančné tresty

V žiakoch budujeme povedomie o úrazovom poistení, o výhode organizovania vianočnej burzy....

Záver

Pri začleňovaní finančnej gramotnosti do výchovno-vzdelávacieho procesu nejde primárne o rozširovanie učiva a ďalšie zaťažovanie žiakov z obsahového hľadiska. Tak, ako čitateľskú gramotnosť môžeme rozvíjať aj na hodinách hudobnej výchovy alebo matematiky, matematickú gramotnosť na hodinách telesnej výchovy alebo výtvarnej výchovy, aj finančnú gramotnosť je možné rozvíjať v rámci všetkých učebných predmetov vo všeobecnom aj odbornom vzdelávaní. Ide o prirodzené začlenenie finančnej gramotnosti vzdelávacieho procesu.

V rámci jednotlivých vyučovacích hodín sa učitelia budú snažiť sprostredkovať žiakom základné poznatky, rozvíjať v nich zručnosti a skúsenosti z oblasti finančnej gramotnosti. Žiaci budú vedení k tomu, aby vedeli posúdiť význam trvalých životných hodnôt, zvážiť vplyv peňazí a na základe toho si vybrali životné priority a východiská zabezpečenia životných potrieb, aby vedeli používať spoľahlivé informácie a rozhodovacie procesy pri osobných financiách, rozumeli a orientovali sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny, vedeli vyhodnotiť vzťah práce a osobného príjmu, v rámci možností dokázali organizovať osobné financie a používali rozpočet na riadenie hotovosti, orientovali sa v problematike udržania výhodnosti, požičiavania za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu, vedeli aplikovať rôzne veku primerané finančné stratégie a vedeli tiež odhadnúť možné riziká.

Nepôjde o krátkodobý proces, ba naopak, pôjde o systematický a dlhodobý, nenásilný výchovný a vzdelávací vplyv prostredníctvom širokej škály vizuálnych, slovných i zážitkových metód.

V takomto nasadení chceme byť našim žiakom nápomocní, aby nezostala oblasť FG strašiakom, ale prirodzenou súčasťou a potrebou ich celoživotného vzdelávania

Slovník základných pojmov(NŠFG)

<https://www.minedu.sk/data/att/6630.pdf>

Zdroje:

www.fininfo.sk www.mojafamilia.sk www.minedu.sk

www.viacakopeniaze.sk – prvky e – learningu online učebnica

<http://www.nadaciaslp.sk/cvicna-banka>

http://www.mpc-du.sk/library/files/z_klady_finannej_gramotnosti.pdf

[http://www.nucem.sk/documents//45/aktivita_1_4/seminar_statisticka_a_finan
na_gramotnost/Financna_gramotnost_Sepetka.pdf.pdf](http://www.nucem.sk/documents//45/aktivita_1_4/seminar_statisticka_a_finan_na_gramotnost/Financna_gramotnost_Sepetka.pdf.pdf)

<https://www.minedu.sk/data/att/6630.pdf>

Naučme sa hospodáriť – finančná gramotnosť pre ZŠ Výučba FG pre žiakov

ZŠ – manuál MoFa

Finančná gramotnosť pre 4, ročník ZŠ, MP, Monika

Reiterová, On-line hra Moja familia

Hry Investor, Biznis, Monopoly